

ETT DESPERAT BEHOV AV GRÄNSLÖS FRAMGÅNG
eller
EN SKÅDESPELARES ICKE-ARBETE MED SIG SJÄLV

av Sandra Merimo

Ett desperat behov av gränslös framgång
(eller: En skådespelares icke-arbete med sig själv)
Copyright © 1998 Sandra Merimo

Pjäsen har tidigare getts ut i boken "Tre pjäser av Sandra Merimo 1997-98",
med numret: ISBN 91-630-7313-7

Alla slags rättigheter är begränsade. Denna pjäs är skyddad av lagen
om upphovsrätt och får inte reproduceras kommersiellt på något sätt
utan att författaren först har gett sitt skriftliga medgivande. Däremot
är det tillåtet att reproducera pjäsen ideellt, t.ex. inom en förening
eller en skola i studiesyfte och utan att vända sig till en allmän publik.

**Ansökningar om alla slags rättigheter, inklusive rättigheten till
att offentligt framföra pjäsen eller delar av den, skickas till:
info@merimo.com**

ETT DESPERAT BEHOV AV GRÄNSLÖS FRAMGÅNG

eller EN SKÅDESPELARES ICKE-ARBETE MED SIG SJÄLV

Copyright: Sandra Merimo 1998

Plats: Ett hyrt rum som används som repetitionsrum. (Scenanvisningarna är förslag.)

Tid: Nutid, en måndag morgon i januari. (Pjäsen skrevs 1998.)

Roller (Eventuella likheter till någon person, levande eller död, är en ren tillfällighet):

DORA

- 39 år, en frilansande producent som har gett sig själv huvudrollen Modern Elise i ”Pelikanen” av August Strindberg.

FILIP

- 37 år, en gammal vän till Dora och skådespelare. Han ska spela rollen Mågen Axel.

MARIA

- 26 år, en vän till Sofia och skådespelare. Hon ska spela rollen Dottern Gerda och har även varit Doras produktionsassistent under de senaste fyra månaderna.

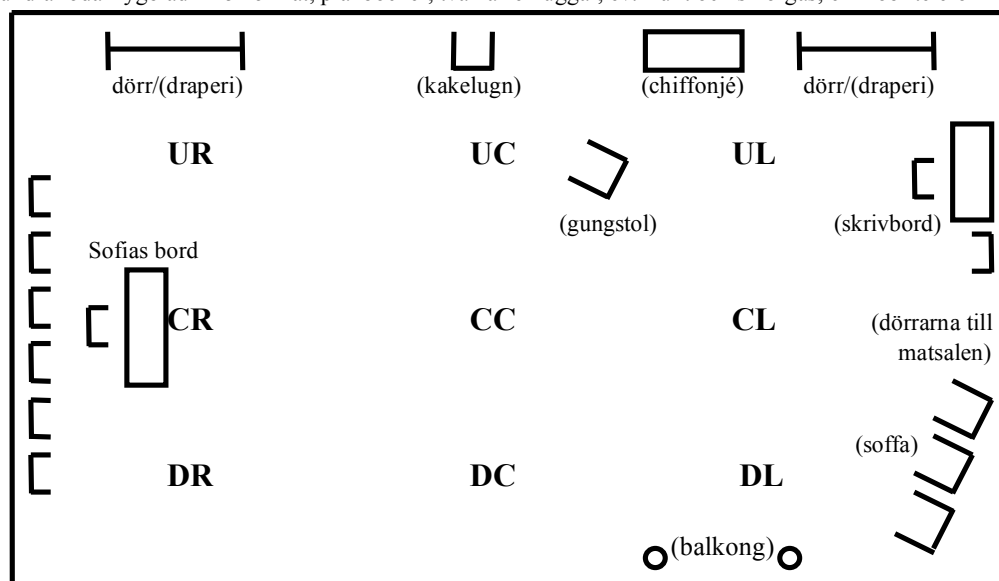
JONAS

- 28 år, en skådespelare som ska spela rollen Sonen Fredrik.

SOFIA

- 34 år, en regissör anställd av Dora. Hon ska även spela rollen Tjänarinnan Margret.

yterkläder, väskor, fem manus och fyra pärmar, ett kollegieblock, pennor och suddgummin, en linjal, femhundra röda flygblad i A5-format, plånböcker, två kaffemuggar, ev. frukt och smörgås, en mobiltelefon

Sofia, regissören, kommer in (UR) i rummet, som hyrts som repetitionsrum. De tre borden med stolarna ovanpå står längsmed väggarna. Hon ställer ifrån sig sin väska och tar ner stolarna från ett av borden, som hon sedan ställer där hon vill ha det (CR). Ur väskan plockar hon upp sin tjocka pärm som innehåller pjäsen "Pelikanen" av August Strindberg, hennes anteckningar samt bilder och fotografier som används under repetitionerna. Hon tar också upp en blyertspenna, ett suddgummi och ett kollegieblock och sätter sig ned vid bordet. Hon öppnar pärmen och börjar läsa i slutet av pjäsen, samtidigt som hon antecknar i blocket. Maria kommer in (UR), tätt följd av Jonas:

MARIA

God morgon, Pelikanen!

SOFIA *skrattar*

Nej, snälla, kalla mig inte för det...

JONAS

Är vi tidiga?

SOFIA

Dom skulle komma lite senare idag... men vi kan börja ändå.

JONAS

Hur gick det igår?

SOFIA *suckar*

Fråga mig inte... Hade jag vetat att det skulle bli så här, då hade jag aldrig tagit det här jobbet.

MARIA

Fick hon ett nytt utbrott?...

SOFIA

Jadå, hade du väntat dig något annat?...

Jonas och Maria tar varsin stol och sätter sig ned.

JONAS

Vad var det som hände?

SOFIA

Dom repeterade scenen där Axel tvingar Modern att elda i kakelugnen och jag frågade Dora vad hon tänker på i den scenen. Jag kunde se att hon tänkte sina egna tankar i stället för Moderns... men då blev hon arg och sa att jag inte förstod mig på skådespeleri...

MARIA

Vad sa du då?

SOFIA

Ingenting. Jag gav upp... Jag försökte faktiskt bara hjälpa henne... Jag vill att vi ska bygga upp det här tillsammans, bit för bit... Hon verkar inte förstå hur viktigt det är att vi pratar om pjäsen och rollerna... och om relationerna mellan rollerna...

JONAS

När vi gjorde den där ritningen över hur lägenheten ser ut, då satt hon i ett hörn och kokade av ilska...

SOFIA

Jag vill att vi ska nå en bra föreställning som håller ihop i alla sina delar, men jag tycker inte att hon tar skådespeleri på allvar. Det är nåt annat hon är ute efter...

MARIA

...och vad kan det vara?...

JONAS

Sitt genombrott! Rubrikerna som lyder: "En ny stjärna har fötts"...

SOFIA

...och jag har blivit anställd för att se till att det händer, det inser jag nu.

JONAS

Ta det lugnt. Det är inte så farligt. Hon kommer bara att halshugga dig om du inte lyckas. Förresten har vi väl alla anställts i samma syfte: att vara tapet bakom Dora... och Filip förstås...

SOFIA

Jag förstår inte varför hon har valt "Pelikanen" och rollen som Modern?... Hon vill ändå bara förändra rollen så att den blir mer lik henne själv... eller snarare den bild hon vill ha av sig själv... och hon vill definitivt inte ha någon regissör som lägger sig i. Jag tror att hon är van att manipulera regissörer och hon trodde väl att jag skulle bli en lätt match.

Jonas börjar skuggboxas och Sofia skrattar och duckar:

När hon anställde mig sa hon inte ett ord om att hon hade några krav på *hur* jag skulle regissera. Hon hade väl inte räknat med att jag skulle ha några egna åsikter och nu är hon sur för att jag inte alltid håller med henne...

MARIA *retas*

Gör du inte?...

SOFIA (*ler tillbaka mot Maria*)

...jag har inget emot att lyssna på hennes förslag, men om jag anser att en del av dom skulle försämma föreställningen, då måste jag ju säga ifrån och det tar hon personligt. Hon förstår inte att jag arbetar för att föreställningen ska bli så bra som möjligt - *hennes* föreställning. Jag har det konstnärliga ansvaret för den här produktionen och det skulle underlätta så otroligt om hon kunde respektera det.

MARIA

Hon kanske hade velat regissera det här själv...

SOFIA

Men varför gör hon inte det då? Då kan hon göra precis som hon vill.

JONAS

Hon kanske måste skriva en pjäs först... som handlar om hennes eget liv...

SOFIA

Bara jag slipper regissera den pjäsen. Jag som trodde att jag skulle få regissera en pjäs av Strindberg...

MARIA

I vilket fall som helst kommer vi att klara det! Det är drygt en vecka kvar.

SOFIA

Det är klart att vi klarar det... och jag är mycket nöjd med ert arbete. Det är bara det att det känns som om vi hela tiden tar ett steg fram och två tillbaka. Jag önskar att hon kunde fatta att jag inte är emot henne. Hon är sin egen fiende.

MARIA

Hon sa en gång att hon upplevde det som att andra människor är ute efter henne...

SOFIA

Det förklarar en hel del... Nä, ska vi börja kanske... Vi måste gå igenom slutet av pjäsen.

De reser sig upp och ställer ut stolarna och borden för att markera hur scenen kommer att se ut på den teater där dom ska spela, enligt "teckningen" på sidan 2:

JONAS

Vad ska du göra efter det här?

SOFIA

Jag har hittat en pjäs som jag vill sätta upp, men jag har inga pengar ännu...

MARIA

Vad handlar den om?

SOFIA

Kärlek... Den handlar om ett par och deras förhållande. De börjar tvivla på varann, men i slutet bestämmer dom sig för att hålla ihop. Handlingen är kanske lite banal, men jag tycker om pjäsen...

JONAS

Har du några skådespelare klara?

SOFIA

Nej, men jag har å andra sidan inga pengar heller...

MARIA

Hur ska gungstolen stå?

JONAS

Jag kan ta det.

Jonas ställer en stol på den plats som enligt "teckningen" markerar var gungstolen ska stå på scenen.

SOFIA

Jag måste förbereda mig för Margret också. Kan nån av er titta på mig nästa gång vi repeterar den scenen?

MARIA

Visst.

SOFIA

Jag tycker att jag börjar hitta henne, men jag behöver ändå nån som ser vad jag gör...

MARIA *till Jonas*

Kan jag låna dom här?

JONAS

Jadå.

Maria lägger Jonas handskar på golvet för att markera balkongdörren (ca. DL). Under följande samtal har de alla sina egna pärmar med "Pelikanen" nära sig. Ibland sitter de på stolarna på "scenen" och ibland går de omkring. De antecknar om och när de behöver:

SOFIA

Vi måste gå igenom slutet. Har ni haft nån tid att tänka på det?

JONAS

Jag är inte klar över hur det går till när jag startar branden... men jag tror att jag har hittat ett syfte...

SOFIA

Hur har det gått för dig?

MARIA

Jag har inte kommit på varför jag så snabbt ändrar mig från att vilja fly till att acceptera att stanna kvar och dö...

SOFIA

Bra. Jag har själv några frågor... Ska vi börja med dig när du startar branden?...

JONAS

Jaa... Jag har pratat med mor och går ut från salongen till matsalen där ni fortfarande sitter och äter?...

MARIA

Nej. Axel har gått ut och jag dukar av... Margret har ju slutat...

JONAS

Okej... Jag går i alla fall ut till köket och det är nu jag inte riktigt vet vad jag gör... Först tänkte jag att jag har tid på mig innan jag sätter eld på köket, men sen kom jag på att jag sitter och spelar piano *innan* du bär brickan med gröt från köket in till salongen, vilket betyder att jag har mycket mindre tid än jag trodde...

SOFIA

Det är sant. Det har jag inte tänkt på... vi har ju musiken på band...

MARIA

Du kanske tar en ljusstake från bordet i matsalen och ut till köket... Jag kan be dig om att göra det... för att jag ska byta ut ljusen som nästan har brunnit ner...

JONAS

...och du tar med dig disken ut till köket... och när vi är där skriker jag av förtvivlan... Det är då jag trodde att jag skulle sätta eld på köket... men då är du fortfarande kvar?...

SOFIA

...det kan vara då du får idén att göra det...

MARIA

...vi hör mor skrika från salongen och jag tänker att jag ska ta in gröten till henne...

JONAS

Hör jag vad hon skriker?

SOFIA

Jag tror det, men ingen av er har öppnat något fönster i matsalen...

JONAS

...du går ut och jag är ensam... så det är nu som jag startar branden... Det är väl enklast om jag välter omkull ljusstaken så att bordsduken fattar eld... Enligt texten ska jag gå och spela piano nu, men jag tror att jag står kvar och tittar ett tag...

SOFIA

Det tror jag med.

JONAS

...jag tänker på far och att han kommer att få sin upprättelse... och när jag ser att elden tar sig går jag och spelar valsen...

SOFIA

"Il me disait"... den titeln är väl vald... Vill du att ni alla ska dö i branden?

JONAS

Jag tror inte att jag tänker så... Jag går ju faktiskt och varnar dom...

SOFIA

...men då är det försent att ta sig ut...

JONAS

Jag vet, men jag tror ändå inte att jag medvetet har velat döda dom... speciellt inte Gerda... Jag har sett det som att vi måste börja nya liv... fria från våra gamla... men sen sprider sig elden snabbare än vad jag har räknat med...

SOFIA

Vad har du för syfte?

JONAS

Först tänkte jag att jag vill försvinna in i ”dimman”...
men sen ändrade jag mig: nu tänker jag att jag vill vara
fri... det är definitivt en befrielse att se elden...

En kort stund jämför Sofia det Jonas säger med vad hon själv tror. Sedan accepterar hon och antecknar:

SOFIA

Okej... Vi tar det. Vi kan alltid ändra det om det inte
fungerar. Du hade också en fråga?

MARIA

Ja... Allt går så snabbt: min spontana reaktion när jag får
reda på att det brinner är att rädda mig... och så hoppar
mor ut från balkongen och jag får en chock... jag tror att
jag ångrar att jag sa att jag ville skada henne... och direkt
efter det berättar du att du har startat branden och det jag
inte förstår är varför jag ändrar mig så snabbt och helt
plötsligt accepterar att möta döden tillsammans med dig?...

JONAS

Därför att jag är ett sånt muntert sällskap?...

MARIA

Visst... Jag tror att det fortfarande finns möjligheter
att ta sig ur lägenheten...

SOFIA

Vilka möjligheter har du?

MARIA

Jag skulle kunna ropa på hjälp, ned mot gatan... eller
knyta ihop gardinerna och klättra ut...

SOFIA

Du säger i scenen innan att du inte vill leva...

MARIA

Jag vet... jag har många anledningar till att vara olycklig:
min man, som är den enda man jag har älskat har aldrig
älskat mig, utan i stället varit kär i min mor... min mor
har just tagit livet av sig och Axel kommer att sörja henne...
och vi kan inte få barn ihop... och dessutom slår han mig...
Jag har inte många vänner...och jag tror att folk vet om
och pratar om min förnedring... Och så skäms jag över
hur jag behandlade min far...

JONAS

Du får inte glömma att din bror är en mordbrännare...

SOFIA *retas*

Det låter nästan som om du har nog med anledningar...

MARIA

Jag borde väl ha det... Jag är så rädd på slutet?...

SOFIA

Du kanske ser döden som en befrielse, men att du är rädd för själva ögonblicket?...

MARIA

Ja, kanske det... Jag har inte hittat något syfte som tar mig igenom slutet av scenen...

JONAS

Tänk på hur du kommer att bli ihågkommen...

MARIA

Det kan fungera... Jag ska tänka på det...

Sofia och Maria suddar och gör anteckningar, och Sofia fortsätter samtidigt att prata:

SOFIA

Det kan stämma med ditt supersyfte... Jag har ett problem med den här scenen som jag hoppas att ni kan hjälpa mig med: balkongdörren är ju öppen och jag undrar om man verkligen kan dö eller svimma av röken, när det hela tiden kommer in frisk luft från andra hållet?...

JONAS

Kommer vi ha rök på scenen?

SOFIA

Det ska finnas nån rökmaskin, men vi har inte provat...

MARIA

Om jag stänger balkongdörren då?

SOFIA

Ja, men varför?...

MARIA

Jag kanske går dit och tittar ned. Jag måste se om mor har klarat sig... och sen kan jag stänga balkongdörren efter mig...

SOFIA

Jag kan se att du går dit och tittar ned, men jag kan inte förstå varför du skulle stänga balkongdörren efteråt?... Det skulle inte vara för kylans skull, eftersom det brinner...

MARIA

Jag kanske inte tänker på det, utan stänger av gammal vana. Vi brukar alltid frysa.

SOFIA

Du får gärna testa det. Fungerar det är det bara bra. Är det nåt mer vi borde prata om?

MARIA

...jag kommer inte på nånting just nu...

JONAS

Vad ska vi göra idag?

SOFIA

När Dora och Filip kommer så vill hon gå igenom scenen när hon är ensam...

JONAS

Hon verkar tycka om den scenen...

SOFIA

Hon glömmet från gång till gång vad vi har bestämt... och då menar jag dom beslut där vi är överens... Hon går inte igenom scenen mellan repetitionerna, så det är alltid som att börja från början. Och sen har hon svårt att leva sig in i situationen... När jag hjälper henne blir hon arg när jag använder ordet "tänka"...

MARIA

Varför det?

SOFIA

Hon vill inte tänka... När jag säger "tänka" så menar jag ju vår föreställningsförmåga... att tänka i bilder och förnimmelser... Jag är glad att ni är så effektiva när ni arbetar, annars skulle vi inte komma nån vart... Senare idag när Dora har gått, skulle jag vilja gå igenom era syften, handlingar och händelser för de här sista episoderna...

JONAS

Kommer vi stå upp?

SOFIA

Ja, jag hade tänkt det... Ni har ju aldrig spelat slutet av scenen... vi avbröt när mor hoppade ut från balkongen...

MARIA

Jag skulle vilja göra det nu...

SOFIA

Gärna för mig...

MARIA (*till Jonas*)

Vad tycker du?

JONAS

Javisst... vi har tillräckligt för att stå upp en första gång...

Sofia går och sätter sig (CR) vid bordet (om hon inte redan är där):

SOFIA

Bra. Från det att mor hoppar ut?...

MARIA

Ja...

SOFIA

Var är ni precis innan?

Jonas sätter sig i "gungstolen" och Maria ställer sig framför:

JONAS

Jag har precis satt mig ner.

MARIA

Jag följer efter Fredrik när han sätter sig ned... och jag vill dra upp honom ur gungstolen... Jag ser mor när hon tar sig upp på räcket och hoppar ned och jag kan inte stoppa henne...

SOFIA

Okej. Vi tar därifrån...

Maria och Jonas använder sin föreställningsförmåga för att skapa sin rolls undermedvetande och senare låter de detta manifesteras sig genom sina egna undermedvetanden. Under repetitionsperioden är de uppmärksamma på vad de tänker. De eftersträvar att tänka rollens tankar, vilket också leder till att de känner rollens känslor. Senare "kollar" de tankarna före och efter föreställningarna. När de står på scenen under föreställningarna måste de "släppa efter" och låta kroppen "tänka själv" som den har blivit "programmerad", annars kan skådespeleriet se stelt ut.

En kortfattad och ofullständig sammanfattning av deras rollarbete kan beskrivas så här: de har först tagit reda på och senare tänkt (i bilder/förnimmelser) på sin rolls supersyfte (= det syfte som rollen oftast vill uppnå, medvetet eller undermedvetet), och de har skapat minnesbilder av det liv de har "levt" som rollen, samt framtidsdrömmar. I den här produktionen har de gemensamt kommit fram till att Gerda/Maria har supersyftet "Lycka är att ha rätt (/ Jag vill ha rätt)" och att Fredrik/Jonas har supersyftet "Lycka är att glömma mig själv (/ Jag vill glömma mig själv och/eller mitt liv)". De är också medvetna om sina egna syften som skådespelare, och ser till att de syftena inte påverkar deras arbete med rollerna. Med andra ord: de är professionella.

Maria och Jonas tittar nu i sina pärmar och läser sina anteckningar:

SOFIA

Den första episoden är så kort, så titta gärna på nästa också...

Tidigare har de alla gemensamt indelat pjäsen i episoder (- ny episod när rollernas syften ändras) och inom varje episod har de med några få ord skrivit upp sin rolls supersyfte och "rollkärna" samt avsikten (= en mental bild av vad man vill uppnå), syftet (= det man vill uppnå om/när avsikten uppfylls; en mental bild och/eller förnimmelse, som även innehåller "sinnesdata": lukter, känsel, ljud etc.), handlingen (= en mental handling, som i episoden är den handling som oftast används för att uppnå syftet) och händelsen /-händelserna (= intensifierat tänkande; det som upptar ens uppmärksamhet, vare sig det har hänt, händer eller eventuellt kommer att hända i framtiden) för just den episoden. "Avsikten / syftet / handlingen / händelsen" bestäms i relation till supersyftet.

Maria och Jonas lägger ifrån sig sina pärmar utanför "scenområdet" och går tillbaka till sina platser:

SOFIA

Ta den tid ni behöver...

Det är tyst en stund, men tystnaden är inte tom. De står stilla och förbereder sig: de lever sig in i situationen genom att tänka (i bilder/förnimmelser) på supersyftet (och "rollkärnan") samt "avsikten / syftet / handlingen / händelsen" som de har i den episod som börjar när Modern hoppar ut från balkongen. De tittar inte på Sofia när hon pratar:

SOFIA

Slappna av vad gäller replikerna... kolla texten efteråt i stället... Och ta tid på er... det gör ingenting om det går långsamt, det är första gången vi gör det... Och om ni får en impuls att röra er, så gör ni det...

När någon av dem är redo att börja, visas det genom att en hand lyfts. De börjar agera när båda har visat att de är klara: de tar tid på sig, vilket leder till lite långsammare rörelser och tal. Det viktiga just nu är att uppleva situationen utifrån rollens medvetande. De eftersträvar att tänka rollens tankar oftare än sina egna tankar. Gerda ser sin mor sätta sig på räcket och hoppa ut. Hon vill att hennes mor ska ha överlevt och går till den öppna "balkongdörren" (lite inåt rummet, eftersom väggen börjar där scenområdet slutar) och tittar ned. Hon ser sin mor ligga stilla i en konstig ställning nere på trottoaren och hon tittar långsamt upp igen:

GERDA (/ MARIA)

Å, Herre Gud,...

Hon backar och stänger långsamt balkongdörren:

GERDA (/ MARIA)

...hjälp oss!

Fredrik sitter kvar i gungstolen:

SONEN, FREDRIK (/ JONAS)

Det var det enda!

Sofia talar lugnt för att inte störa dem:

SOFIA

...Tack! ...då tar vi nästa...

Maria och Jonas är kvar där de är, utan att titta på Sofia. De förbereder sig inför nästa episod, på samma sätt som nyligen beskrivits:

JONAS (/FREDRIK)

Vad är min handling?

SOFIA tittar snabbt i sina anteckningar

"Jag begrundar."

Det är tyst en kort stund. När båda har visat att de är klara, börjar de. Gerda går mot Fredrik i gungstolen:

GERDA (/ MARIA)

Detta har du gjort!

SONEN, FREDRIK (/ JONAS)

Ja, vad skulle jag göra?...

Filip kommer in (UR) och avbryter:

FILIP

Hej, hej...

Sofia gör ett "stopptecken" med handen mot Filip. (Maria och Jonas är kvar där de är och håller uppmärksamheten på sina rollers tankar):

FILIP

...jag kommer lite senare än vad jag hade räknat med...
jag hoppas det inte gör något...

SOFIA *lugnt och bestämt*

Tyst!

FILIP

Åh... höll ni på att repetera?...

SOFIA

Sätt dig.

Filip sätter sig ned på en av stolarna bakom Sofia:

SOFIA

Det kanske är bäst att vi avslutar... Tänk tillbaka på första episoden...

Jonas sitter kvar i "gungstolen" och Maria sätter sig ned på en stol:

FILIP

Som sagt, jag kommer lite senare än väntat...

SOFIA

Vänta lite, Filip... Hur gick det?

JONAS

Jag tyckte att det gick ganska bra... men jag är osäker på om vi har valt rätt "Handling"?...

SOFIA

Okej... Har du något förslag?...

JONAS

Inte just nu... jag måste tänka vidare på det...

SOFIA

Hur var din "Händelse"?...

JONAS

...Jag tror att den kommer att fungera, men nu var den lite oklar...

SOFIA

Det är bra... Hur gick det för dig?

MARIA

Jag förlorade mitt ”Supersyfte” ett tag... och jag tror att mina egna relationer till min ”Handling” lyser igenom...

SOFIA

Okej... jag kan se det...

MARIA

Jag ”spelade resultatet” när jag tittade ned för att se om mor hade klarat sig... Jag vet... jag ska förvänta mig att se någonting som skiljer sig från det som jag senare får se... Nu visste jag att hon var död redan innan jag tittade efter... Annars tror jag att det kan fungera med balkongdörren...

SOFIA

Bra. Tack... I slutet av den här repetitionen har vi tid att göra om det och även spela resten av scenen... Hej, Filip! Ursäkta att jag avbröt, men vi var mitt uppe i scenen...

FILIP

Jaha... Nej, det var ingen fara...

Jonas sitter kvar och fortsätter tänka igenom hur det gick och vad han kan förbättra. Maria sitter eller lägger sig ned och slappnar av.

SOFIA

Hur är det med dig?

FILIP

Jodå, det är bara bra... Jo, jag tänkte på en sak... Den där scenen vi gjorde igår... jag skulle vilja göra den i uniform...

SOFIA

Jag tror att vi kom överens om att du inte bär uniform...

FILIP

Jag vet att jag säger så, men...

SOFIA

Varför skulle du göra det?...

Nu kommer Dora in. Hon bär med sig femhundra nytryckta flygblad. De är röda och i A5-format och hon lägger dem på Sofias bord:

DORA

God morgon... Läs dom här... och om det är något ni vill ändra så är det bara att säga till...

Dora går in på toaletten och alla de andra tar ett flygblad var och läser igenom det. Den kommande föreställningen presenteras på följande sätt:

”En svart komedi om en Almodóvarisk familj i Sverige runt sekelskiftet. Om en mor med avtagande attraktionskraft, en anorektisk dotter som är djupt förälskad i sin man som förresten är en löjtnant, en lesbisk tjänarinna som är galen i smutsvätt, en full son som vill få mer mat av modern som vill bli beundrad och hennes vän Axel.”

Under tiden som de läser blir de mer och mer förbryllade:

JONAS

Jag hade ingen aning om att jag är med i en komedi...

SOFIA

Är det nån som kan förklara vad Almodóvars filmer har med våran föreställning att göra?...

MARIA

Var i texten står det att Gerda har anorexi?...

SOFIA

...och inte visste jag att Margret är lesbisk?... när blev hon det?...

FILIP

Det är dålig svenska... jag skulle skämmas att stå och dela ut dom här...

Dora spolar ute på toaletten:

JONAS

Vi måste prata med henne...

SOFIA

Hon sa att vi skulle säga till om det var något vi ville ändra...

Dora kommer tillbaka in i rummet. Hon ser nöjd ut och är full av energi:

DORA

Ska vi börja? Vi ska väl ta scenen där Modern tänker ta livet av sig, eller hur?

SOFIA

Ja, det ska vi... men först tänkte vi prata lite om flygbladen om det går bra...

DORA

Jaså?... Varför det?

SOFIA

Det är några saker vi undrar över...

De som står upp sätter sig ned. Dora blir lite spänd, beredd att försvara sig:

DORA

Jaha... Vad gäller det?

SOFIA

Först och främst vill jag säga att det är en jättefin layout, med hjärtat och blodsdroppen... Det tycker vi väl alla?...

De andra mumlar fram sina jakande svar:

...men vi har några frågor angående presentationen av föreställningen...

De andra väntar att Sofia ska börja:

Jag, till exempel, förstår inte vad Almodóvar har med vår föreställning att göra... och det här med att Margret skulle vara lesbisk... det finns ingenting i texten som antyder det...

Sofia tittar frågande på de andra och undrar om de vill säga något, men ingen vågar göra det:

...samma sak angående att Gerda skulle vara anorektisk... Pjäsen handlar inte om det... Gerda har inte velat eller strävat efter att bli smal...

DORA

Tack det räcker!

Dora reser sig och "värmer upp sig". Hon börjar andas djupt och häftigt och svingar med armarna från sida till sida:

SOFIA

Dora, du sa att vi kunde prata med dig om det var något vi ville ändra...

DORA

Ni får inte kritisera den texten.

Dora fortsätter med sin "uppvärmning" och de andra inser att de inte kommer komma längre än så här. De känner sig uppgivna, men förbereder sig ändå för repetitionen:

JONAS till Sofia
Varifrån ska vi ta det? Är jag på scenen?...

DORA
Ska vi börja, eller?!...

SOFIA
Ja... Varifrån vill du börja?

DORA
Från "Du har rätt!"

Jonas ställer sig nära "dörrarna till matsalen":

SOFIA
Ta lite tid för er själva innan ni börjar...

Jonas förbereder sig som tidigare, medan Dora är irriterad att hon ska behöva vänta på Jonas:

SOFIA
Börja när ni är redo...

Dora börjar direkt utan att se om Jonas är beredd. Hon talar på ett "dramatiskt" sätt:

DORA (/ MODREN, ELISE)
Du har rätt! Jag ska gå, ut!

SONEN, FREDRIK (/ JONAS)
Stackars mamma!

DORA (/ MODREN, ELISE)
Har du medlidande med mig?

SONEN, FREDRIK (/ JONAS)
Ja, visst har jag det!... Hur ofta sa jag inte om dig: Hon är så ond, så att det är synd om henne!

På ordet "gå" knuffar Dora till Jonas så att han nästan tappar balansen:

DORA (/ MODREN, ELISE)
Tack för det! - Gå nu, Fredrik!

Jonas tittar på Sofia som tittar tillbaka. Båda är en aning chockade. Sofia avbryter:

SOFIA
Ursäkta mig... varför knuffar du Fredrik?

Dora har kommit "upp i varv" och är full av energi:

DORA

Därför att jag är *arg!*

SOFIA

Varför det?

DORA

Jag *känner* det. Jag känner en *ilska* som kommer upp inom mig...

SOFIA

Jag tror inte att du är arg här... Du känner skuld över vad du har gjort och du tror att självmord är lösningen för att bli kvitt skulden...

Dora vet inte vad hon ska svara på det.

Vi har diskuterat det här tidigare... Vi kom överens om vad det är som händer i scenen... Jag förstår inte varför du skulle vara arg på Fredrik?

DORA "*attackerar*" Jonas

Du *ger* ingenting! Jag får dra hela lasset själv...

SOFIA

Dora, jag vill inte att du skyller på Jonas om du tycker att det gick dåligt... Du vet att ni repeterar på olika sätt och jag vill att du tar ansvar för ditt eget skådespeleri. Varför skulle du vara arg på Fredrik?

DORA

Jag kanske inte är arg... Jag kanske bara låtsas...

SOFIA

Och varför skulle du låtsas vara arg?

DORA

Vad spelar det för roll? Måste publiken förstå *allt!*

SOFIA

Det handlar inte om publiken... jag pratar om att *du* som skådespelare bör veta varför. Rollen kanske inte vet varför hon är arg... orsaken kanske ligger på ett omedvetet plan, men du som skådespelare måste leta efter orsaken och hitta den... hur ska du annars kunna agera?

DORA

Det här är bara slöseri med tid. Kan vi gå vidare nu?...

SOFIA
Jag vill att du tänker på saken...

DORA
Kan vi gå vidare!

SOFIA
...Varifrån?

DORA
Från det att jag är ensam.

Jonas går bort från "scenområdet" (och sätter sig på en stol bakom Sofia):

SOFIA
Hur är det?

JONAS
Det är ingen fara.

Dora gör sig redo inför sitt "solo". Hon böjer sig framåt vid höfterna och hänger ned med överkroppen:

SOFIA
Ta den tid du behöver till att förbereda dig och börja när du är klar...

Dora reser sig upp och börjar hyperventilera en liten stund. Sedan börjar hon gå runt omkring i "scenrummet". När hon har gått några varv och fått upp farten, går hon till "balkongdörren", som hon "öppnar" med ett ryck. Hon andas in "den kyliga luften" i stora, djupa andetag. Filip smyger sig under tiden till hörnet (UL) och står stilla där. (Han har manuset hopvikt under armen och en linjal i ena handen.) Dora går långsamt bakåt några steg från "balkongdörren" samtidigt som hon anstränger sig att "känna en tragisk känsla". Hon går något steg mot "balkongdörren", när Filip avbryter genom att knacka tre gånger i väggen:

DORA (/ MODREN, ELISE)
Vem är det? Vad var det?

Hon "stänger balkongdörren":

Stig in!

Nu tassar Filip till platsen (CL) där "dörrarna till matsalen" är:

Är det någon där?

Filip låtsas att han öppnar de två dörrarna. Sedan står han kvar där och med sin högra hand håller han "käppen" (linjalen) och slår med den in i vänster handflata:

SOFIA

Ursäkta att jag avbryter: ska du stå där?

FILIP

Ja, jag vet att vi inte har pratat om det, men Dora och jag kom på det igår...

DORA

Jag glömde visst att tala om det... Jag tycker det är så löjligt att spela mot en osynlig "ande", så jag vill hellre att Filip kommer in på scenen...

SOFIA (*andra meningen till Filip*)

...men vi sa att dina skuldkänslor får dig att uppfatta att din man spökar för dig... och du är inte ens med i pjäsen längre...

FILIP

...jag tänkte att jag kunde lägga till några repliker...

SOFIA

...till Strindbergs ord... vad då för repliker?...

FILIP

...ja, det har jag inte kommit på än... jag tänkte *improvisera* fram dom...

DORA

Kan vi få fortsätta repetitionen. Du avbröt oss!

SOFIA

Jag tycker inte att det är en bra idé att Axel ska komma in på scenen...

DORA

Jag behöver någon att *reagera* mot...

SOFIA

Vi kommer att ha en gungstol som gungar av sig själv... det är bara här vi inte kan ha det...

FILIP

Varför kan vi inte det?... Jag tycker det här är *absurt!*... Du verkar inte förstå hur viktigt det är att den gungstolen är här *nu*...

SOFIA

Jag *förstår* det, men du vet att jag inte har nånting med det att göra... det är en kostnadsfråga...

DORA

...dessutom kommer vi inte att ha någon blåst...

SOFIA

Vi kommer ha *ljudet* av blåsten... Jag skulle vilja att vi repeterade som vi bestämde tidigare...

FILIP *irriterat till Sofia*

För övrigt: jag heter inte *Mågen* eller *Axel*! Jag heter *Filip*!

Filip går bort från "scenområdet". (Sofia svarar inte. Hon vet att han tar det personligt och att han måste spela t.ex. "Kung", för att någon ska få kalla honom vid rollnamn.)

DORA (*döljer sin glädje över Filips "attack"*)

Jaha... då måste jag göra om situationen...

SOFIA

Vad är det för fel på situationen?...

DORA

Jag har aldrig varit rädd för spöken...

SOFIA

Och?...

FILIP

Du kan låtsas att det är en *jordbävning*...

DORA

...det är faktiskt ganska bra...

SOFIA

Jordbävning?! Vad har det med det här att göra?...

DORA

Jag skulle kunna förklara, men du skulle ändå inte förstå...

Sofia, Maria och Jonas förstår mycket väl att Dora måste göra om situationen, eftersom hon inte har levt sig in i Moderns sätt att tänka och uppfatta sig själv och sitt liv. De inser samtidigt att det inte är någon idé att argumentera emot henne:

SOFIA

Jordbävning... Okej... Vill du ta om det från början?

DORA

Jag kan ta från det att dörrarna slås upp...

Dora förbereder sig. Hon blundar och står stilla ett tag:

SOFIA

Börja när du vill...

Från att ha stått helt stilla, börjar Dora hoppa omkring som om golvet bränns och hon skriker hysteriskt:

DORA (/ MODREN, ELISE)

Det är han, i tobakslandet! Är han inte *död*?

Sofia, Maria och Jonas "stålsätter" sig för att inte brista ut i gapskratt. (De sneglar på varandra och döljer eventuella skratt genom harklingar och/eller dämpade host-attacker). Filip beundrar Doras skådespeleri:

Vad skall jag göra, vart skall jag ta vägen? Stäng fönstret, Fredrik! Jag fryser ihjäää!

Dora ramlar ihop i en hög mitt på golvet. Hon har helt tagit ut sig:

SOFIA

Tack...

Dora tittar långsamt upp. Hon är själv övertygad om att hon har åstadkommit en seriös och imponerande rolltolkning och hon förväntar sig beröm:

Det var mycket *intressant*...

FILIP *beundrande*

Vilken otrolig *inlevelse* du har... vilken *energi*!

DORA *glad*

Tack, Filip.

SOFIA

Du kanske vill vila dig lite?...

DORA (*döljer sitt utpumpade tillstånd*)

Nej då... inte alls...

SOFIA

Hur tyckte du att det gick?...

DORA

Det är nog det bästa jag har gjort...

SOFIA

Okej... Hmm... Du glömde att tända ljusen... och jag trodde att du skulle lägga dig ned i soffan...

Dora reser sig demonstrativt och går till "soffan":

SOFIA

Du behöver inte lägga dig i soffan om du inte vill... men det är bra om du kommer ihåg att tända ljusen...

DORA *sammanbiten*

Visst.

SOFIA

Vill du ta om det?...

DORA

Nej, jag går hellre vidare...

Maria går och ställer sig vid "dörrarna till matsalen". (Hon har sin pärm med sig):

SOFIA

Ta den tid ni behöver...

Maria förbereder sig (som tidigare) och hon håller pärmen som en "bricka" (med en osynlig tallrik med gröt på). Dora lägger sig ned så gott det går på "soffan", med huvudet åt "balkong-hållet". (Hon är irriterad över att Sofia inte berömde hennes skådespeleri, men säger ingenting):

Gerda, du börjar...

Det är en kort stunds tystnad. Sedan går Gerda in genom de "öppna dörrarna" och ställer ifrån sig brickan på "skrivbordet". Hon ser en osynlig elektrisk lampa som står på "skrivbordet" och släcker den. (Hon har inte lärt sig mim, men i stället "ser" hon vad hon gör.) Sedan går hon mot väggen, från hennes synvinkel till höger om "balkong-dörren" (DC), för att släcka en osynlig väggfast elektrisk lampa. Dora avbryter:

DORA

Jag kan inte säga mina repliker när hon går framför mig så där...

SOFIA

Hon är bara där en kort stund... jag tror nog att det går bra.

DORA

Det är *jag* som är viktig i den här scenen...

SOFIA

Vad betyder det?... att Gerda *inte* är viktig? *Alla* roller är viktiga för föreställningen...

DORA

Jag vill avbryta och ta paus!

SOFIA

Javisst får du det?...

Dora är arg och går bort från "scenområdet":

DORA *till Sofia*
Jag vill prata med dig.

SOFIA
Jaa?...

DORA
Inte nu... I enrum.

Dora väntar på att de andra ska ta det dom behöver (sina plånböcker, ytterkläder...) och gå ut:

MARIA *till Sofia*
Ska jag köpa något åt dig?

SOFIA
Nej då... jag kommer snart...

Filip, Jonas och Maria lämnar rummet (UR).

SOFIA
Jaa?... Vad vill du?

DORA
Jag har beslutat att ta bort dig från den här produktionen!

Under arbetet med Dora har Sofia blivit van att förvänta sig "katastrofer" och "kriser", men det här hade hon inte väntat sig:

SOFIA
Jaha?!?... Varför det?...

DORA
Jag tänker börja om med en ny regissör. Som producent kan jag inte använda din uppsättning. Den är så kvalitativt dålig att jag måste ta det svåra beslutet att avskeda dig!

SOFIA
Dora, vi har pratat om det här tidigare... Vi arbetar på olika sätt! Du sa ingenting om dina krav när du anställde mig... och sen när du väl sa nåt, så har jag lyssnat på dig... och jag har sagt att jag inte tror på ditt sätt att arbeta. Jag tror inte att det leder till en bra föreställning... Och *trots detta* ville du att jag skulle fortsätta regissera fram till premiären... Vi har faktiskt en *överenskommelse!*...

DORA

Jag har ändrat mig. I fredags när vi gjorde genomgången hängde inte scenerna ihop.

SOFIA

Men Dora... jag har aldrig påstått att det vi gjorde i fredags skulle vara den *färdiga* föreställningen! Jag förklarade flera gånger att vi gjorde en genomgång för *tidigt*, eftersom nästa fredag skulle bli för *sent* för en första genomgång... Jag anpassar mig efter när ni säger att ni kan komma... och fredagarna har hittills varit den dag när ni alla *vet* att ni kan repetera...

DORA

Jag riskerar att bli utskrattad och det är *ditt* fel! Du är en *dålig* regissör... fullständigt *inkompetent*!

SOFIA

Dora... när vi gjorde överenskommelsen så sa du att du och Filip skulle arbeta med era roller på egen hand och jag har låtit er göra det...

DORA

Ja, nu har vi inte haft så mycket tid till det...

SOFIA

Om du är orolig så kan jag arbeta med dig hur mycket du vill... det är det jag är här för... Problemet har varit att du inte har *velat* arbeta med mig. Det är över en vecka kvar och det är mycket vi kan göra på den tiden...

DORA

Du verkar inte förstå att jag är **p r o d u c e n t** !

SOFIA

Jodå, det har jag förstått...

DORA

J a g bestämmer *vad* du ska göra och *hur* du ska arbeta!

SOFIA

I vanliga fall har producenten det *ekonomiska* ansvaret, medan regissören har det *konstnärliga* ansvaret...

DORA

Du är *okänslig* och ska inte ens arbeta med människor...

SOFIA

Det är väl att ta i...

DORA

Hur *vågar* du kritisera flygbladen!!!

SOFIA

Är det vad det här handlar om?... Du sa själv att vi skulle säga till om det var något vi ville ändra...

DORA

Jag menade inte den texten!

SOFIA

Jag var inte den enda som hade nåt att säga... men dom andra vågade inte, för du blev så arg... Jag önskar att du hade visat oss texten innan du tryckte den...

DORA

Vad ska jag göra om jag inte ens får göra flygbladen?!!!

SOFIA

Vi menade inte att trampa dig på tårna... Dora, vi har redan konstaterat att vi tycker olika, men vi kan väl ändå göra klart den *här* produktionen?... Dora, vi kan reda ut det här...

DORA

Jag tror inte att du hör vad jag säger. Jag har bestämt mig! Det spelar ingen roll vad du säger!

SOFIA

Jaha..... Ja, då vill jag ha betalt!... enligt kontraktet!

DORA *upprörd*

Det är det enda du tänker på... **p e n g a r .**

SOFIA

Gör jag?... när jag har gått med på en lön som är en *femtedel* av minimilönen för en regissör... Då tänker jag bara på *pengar*?... Pröva: *välgörenhet*!

DORA *fortfarande upprörd*

Du verkar inte förstå hur *svårt* det har varit för mig att ta det här beslutet. Jag har varit helt *ensam* och inte haft *någon* att tala med...

Dora vill inte betala och tycker synd om sig själv:

Du ska få dina pengar... men jag har dom inte nu...

När? SOFIA

Den 26:e. DORA

Om du inte betalar går jag vidare med det här. SOFIA

Vi har ett kontrakt. Varför skulle du inte få betalt?!... DORA

Vem ska spela Margret? SOFIA

Det ska du skita i! Jag vill att du har gått när jag kommer tillbaka... DORA

Dora går mot dörren (UR):

...Jag hoppas verkligen att du har vänner...

Oj... är det en välvillig önskan?... SOFIA

Dora stormar ut (UR). Sofia är ensam och sätter sig ned på en stol:

Fan ska vara regissör... SOFIA *inför sig själv*

Hon sitter stilla en stund, suckar, slappnar av, är irriterad... hon kanske skakar på huvudet... Hon tänker på vad hon har gjort fel, samtidigt som hon är irriterad över Doras beslut... Hon bryr sig inte om ifall Dora skulle komma tillbaka just nu... hon har för mycket att tänka på... (Hon kanske reser sig och går runt i rummet ett tag...)

Jonas och Maria kommer tillbaka. De har varsin pappmugg med kaffe och något att äta med sig. (Maria kan senare ge Sofia något, t.ex. en frukt):

Du kom inte... Vad var det hon ville? Vi mötte henne... hon såg arg ut... MARIA

Som vanligt... JONAS *skämtar*

Jag har fått sparken. SOFIA

MARIA

Va?!...

Det är tyst en kort stund.

...men kan hon *göra* så?

SOFIA

Egentligen inte, men hon har gjort det ändå...

MARIA

Men är du säker?... Hon kanske bara har ett av sina utbrott... Hon kanske ändrar sig när hon har lugnat ner sig...

SOFIA

Jag tror inte det... Det verkade definitivt... Hon sa att hon hade bestämt sig och att det inte spelar någon roll vad jag säger...

JONAS

Jag borde kanske ha sagt något... Jag såg att det höll på att hända...

SOFIA

Gjorde du?... För mig var det en överraskning... Jag visste att det skulle bli nya "katastrofer" och "kriser", men jag var inte beredd på det här... Den enda gång jag trodde att jag skulle bli avskedad var första veckan när hon fick "stora vulkanutbrottet"... men det var ju då vi gjorde vår *överenskommelse*... och den har jag hållit mig till...

JONAS

Det spelar ingen roll.

SOFIA

Men det gör det väl ändå?...

JONAS

Inte i hennes fall.

SOFIA

Jag litade faktiskt på hennes ord... Kalla mig dum, men jag gjorde faktiskt det... Jag känner mig *sviken*. Jag hade ingen chans att rädda mitt jobb... Varför har hon inte sagt nåt tidigare?... Det är ju bara en vecka kvar... varför kan vi inte fortsätta när vi är så nära?...

MARIA

Vem ska spela Margret?

SOFIA

Ja, inte blir det jag i alla fall... Jag frågade samma sak...

MARIA

Får du betalt?

SOFIA

Jag *kommer* få betalt... Hon kommer säkert förhålla det, men då går jag vidare...

MARIA

Hon har inte betalat mig någonting... Jag har varit hennes assistent sen september och nu pratar hon inte ens med mig...

SOFIA

Jag fick en sån där underlig känsla att hon hade planerat det här... att hon tänkte att hon behövde mig fram tills nu och att det var dags att göra sig av med mig?...

JONAS

Vad händer nu?...

SOFIA

Jag vet inte... Jag får väl gå hem och slicka mina sår...

JONAS

Jag skulle vilja hjälpa dig, men jag kan inte... Du vet hur hon är...

SOFIA

Jadå... Jag förstår... Ja, ni är ju i alla fall kvar...

JONAS

Du kommer väl och ser oss?...

SOFIA

Jag kan inte tänka på det nu... men det gör jag säkert.

MARIA

Sa hon vem som skulle komma efter dig?

SOFIA

Hon sa ingenting... och jag tänkte inte på att fråga...

JONAS

Jag känner en regissör som jag skulle kunna föreslå... Kan jag ta dina anteckningar?... Ja, du behöver väl inte dom längre?...

SOFIA

Vad menar du?...

JONAS

Ja, jag menar när du ändå har blivit avskedad... Du behöver väl inte anteckningarna då?...

SOFIA

Mm... Jag vet inte vad jag ska svara...

JONAS

Jag behöver anteckningarna om jag ska kunna presentera pjäsen för regissören...

SOFIA

Jag kan göra det.

JONAS

Det skulle Dora aldrig gå med på...

SOFIA

Det kan ske vid ett privat möte?...

JONAS

Det kan bli svårt... Varför kan du inte bara ge mig dom? Jag förstår inte?...

MARIA

Jonas!...

SOFIA

Snälla, lyssna... Jag kan tänka mig att ge bort mina anteckningar... men då vill jag själv presentera dom och du verkar inte vilja att jag ska göra det...

JONAS

Jag tänkte bara att det skulle gå smidigare... vi har så kort tid på oss fram till premiären...

SOFIA

Om den nya regissören är intresserad så kan han eller hon själv be mig om det...

MARIA

Det är okej, Sofia... Är det inte dumt om vi börjar bråka nu?...

SOFIA

Jo, det är det...

MARIA

Dora har säkert redan anställt en ny regissör... Jag undrar vem det blir?... Hon har en vän som är regissör, som arbetar på samma sätt som hon gör... men hon valde bort honom, för han tyckte inte om pjäsen... Undrar om det blir han som kommer?...

SOFIA

Maria, det är en sak jag har undrat över... du var ju med när jag anställdes: varför ställde hon inte sina krav då?... varför väntade hon nästan en vecka?...

MARIA

Ja, som jag förstod det skulle hon inte få några pengar om hon inte snabbt hittade en regissör...

SOFIA

Jaså?... ja, det förklarar ju saken...

En kort paus.

JONAS

Den här produktionen suger musten ur en...

SOFIA

Det kan man verkligen säga... Jag trodde aldrig att det skulle bli så här stora problem... Hon sa att hon arbetade enligt Stanislavskij...

JONAS

Det säger väl alla...

SOFIA *ler*

Nej... *alla* säger inte det...

MARIA

Vad i hennes rollarbete går tillbaka till Stanislavskijs läror?...

SOFIA

Jag vet inte... men jag var inte orolig från början. När vi talade om rollerna kunde jag se att hon ibland såg genom Moderns ögon... Jag har inte berättat det här förut, men när jag såg henne agera första gången fick jag en chock... jag hade ingen aning om att hon var *så* dålig... *Då* blev jag orolig... Jag visste att det enda sätt som hon skulle "se bra ut" var om *ni* skulle prestera bra skådespeleri runt omkring henne, så att hon skulle ha något att *reagera* på, som hon säger...

JONAS

Jag gillade hennes ”jordbävningsscen”... Den var helt hysterisk...

Alla tre skrattar (äntligen):

Jag visste inte om jag skulle skratta eller gråta...

SOFIA

Hon krånglar till saker... Hon använder inte sitt sunda förnuft för att leta efter lösningen som finns i texten: Modern är rädd för spöken... och det är möjligt att hon är rädd för jordbävningar också, men inte i *den* scenen... inte ens i den här pjäsen... Hon byter ut saker och situationer hur som helst, vilket gör att vi plötsligt hamnar i en annan pjäs och berättar nåt helt annat än det vi kom överens om... Det värsta är att jag vet att hon ville att jag skulle berömma henne... men jag *kunde* inte... Hon märkte väl vad jag tyckte när jag frågade om hon ville ta om det...

Jonas härmar som han uppfattar att Dora spelade. Sofia och Maria skrattar:

JONAS

”Stäng fönstret, Fredrik! Jag fryser ihjäää!”

Han slutar som hon gjorde i en ”hög” på golvet. Sofia spelar med:

SOFIA

Men Dora... vad har en jordbävning med den *här* scenen att göra?...

JONAS

”Jag *skulle* kunna förklara, men du skulle ändå inte *förstå*”...

SOFIA

Vad svarar man på det?

MARIA

Hon kan inte förklara... Hon vet inte själv vad hon gör...

SOFIA

Till mig sa hon en gång att hon inte tog ansvar för sina handlingar... Jag tycker att det är det mest konstiga jag har hört... Det måste man ju alltid göra...

MARIA

Sa hon så?

SOFIA

Jaa... jag visste inte hur jag skulle tolka det?... Jag har funderat på det sedan dess...

MARIA
Kommer hon inte tillbaka snart?...

SOFIA
Jag skiter i det ...

JONAS
Hon kanske står och lyssnar vid dörren?...

SOFIA
Jag tror att hon sitter i cafeterian och väntar på att se mig gå... Hon vill nog inte träffa mig just nu...

MARIA
Du... jag ska arbeta direkt efter repetitionen, men kan vi inte träffas hemma hos mig i kväll?

SOFIA
Ja, gärna...

MARIA
Kan du komma?

JONAS
Vilken tid?

MARIA
Åtta?...

SOFIA
Det går bra.

JONAS
Mmm.

MARIA
...så får du senaste nytt och så kan vi dricka lite vin...

SOFIA
Jag tror jag behöver det...

MARIA
Du kanske kan berätta om den där pjäsen... jag har blivit lite nyfiken...

SOFIA
Jaa... visst..... Ja, jag ska väl dra mig hemåt...

*Sofia hämtar sin väska och börjar packa ner sin (tjocka) pärm och sitt kollegieblock.
Jonas tar upp ett flygblad:*

JONAS

Jag vill fortfarande inte ge ut dom här...

SOFIA

Hon var verkligen upprörd över att vi hade kritiserat texten...

JONAS

”En svart komedi om en Almodóvarisk familj i Sverige runt sekelskiftet. Om en mor med avtagande attraktionskraft, en anorektisk dotter som är djupt förälskad i sin man som förresten är en löjtnant, en lesbisk tjänarinna som är galen i smutsvätt, en full son som vill få mer mat av modern som vill bli beundrad och hennes vän Axel.”... För det första är det inte speciellt bra skrivet, men det värsta är att om någon lockas att se föreställningen på grund av den här texten, då blir dom antagligen besvikna... Föreställningen handlar *inte* om anorexi... eller homosexualitet... och varför har hon blandat in Almodóvar?...

MARIA

Vad hette den där filmen nu igen?

SOFIA

?... Ah, du menar ”Kvinnor på gränsen till nervsammanbrott”...

JONAS *skämtar*

Hon måste syfta på sig själv...

SOFIA

Jag tycker det är så svårt att arbeta med människor som får utbrott hela tiden... Hon samlar på oförrätter, sanna eller inbillade... och sen väntar hon på ett ”lämpligt” tillfälle då hon *exploderar*...

JONAS

När hon inte har ett utbrott går hon omkring som en levande vulkan i väntan på nästa...

SOFIA

Jag tycker det skulle vara lättare att acceptera om hon lugnade ner sig efteråt, så att man kunde prata och reda ut vad som har blivit fel... men hon lugnar aldrig ner sig... Hon går omkring och ”kokar” hela tiden...

Jonas roar de andra genom att gå omkring och ”koka”:

Folk är rädda för henne... Jag kan erkänna att jag har varit rädd för henne...

MARIA

Jag *är* rädd för henne...

SOFIA

Hon lever på det... Alla tassar för henne... Vi har gjort det allihop...

JONAS (*hänvisning till Maria*)

...och *vi* måste fortsätta med det...

SOFIA

Lycka till!

Sofia börjar ta på sig ytterkläderna:

MARIA

Filip fick också ett utbrott idag... vad handlade det om?...

SOFIA

Han tar det personligt om man kallar honom "Mågen" till exempel... Han kanske är missnöjd med sin roll... eller också måste han spela "Kungen" för att man ska få kalla honom vid rollnamn..... Hittills har jag alltid sett skådespelare som vuxna och ansvariga människor, men här har jag ibland känt mig som en dagisfröken med två barn i trotsåldern... och dom är *äldre* än vad jag är!...

MARIA *skämtar*

Jag vill *också* ha utbrott hela tiden...

Jonas börjar spela "dagisbarn" och Maria spelar med:

JONAS

Jag med: *Dumma Sofia!!!*

MARIA

Jag ska vara i centrum hela tiden under *hela* föreställningen!

SOFIA *skrattar*

Men snälla Maria... vi jobbar *tillsammans*... Dom andra rollerna är också viktiga...

MARIA

Nä! Bara *min* roll är viktig!

JONAS

Och *min!*

Jonas börjar (på lek) knuffa och bråka med Maria. Sofia "går emellan":

SOFIA

Nej Jonas... du får inte knuffas...

JONAS (*slutar spela dagisbarn*)

Jag var inte beredd idag när Dora knuffade mig...

MARIA

Hon låter sina *egna* känslor komma in i rollen hela tiden...

SOFIA

Hon tar chansen att avreagera sig... men hon verkar inte vara medveten om att hon gör så... Om *Dora* är arg så blir rollen arg... och *Dora* är alltid arg... Fast jag tror också att hon tycker att det är *bra* att vara aggressiv på scenen: att det blir mer "dramatiskt"...

JONAS

Det hade ingenting med situationen att göra...

SOFIA

Jag vet. Det spelar ingen roll att vi tillsammans kommer överens om vad som händer i scenerna... Hon säger att hon vill undersöka rollen *fysiskt*, men hon kommer aldrig fram till nåt... hon ändrar sig från dag till dag...

JONAS *retas*

...men det är väl *kreativt*...

SOFIA

Det är *mycket* kreativt... Om det bara kunde leda till bra skådespeleri också, då skulle jag inte säga något... Hon vill känna trygghet i att veta hur hon ska röra sig och hur hon ska säga sina repliker, men hon inser också att det inte blir nåt vidare spontant, så då ändrar hon sig hela tiden... Hon försöker agera *resultatet* i stället för att agera *orsakerna*... Hon läser texten, men hon tar inte reda på vad som ligger bakom... Vi påverkas av olika händelser, vare sig dom ligger i det förflutna, nuet eller i framtiden, detsamma gäller för rollerna... Och våra syften orsakar våra handlingar...

MARIA

Hon säger att hon känner till syften...

SOFIA

Jovisst, men det verkar vara nåt hon kanske skriver ned på ett papper... Hon använder inte sin föreställningsförmåga för att arbeta med dom... Jag har velat få henne att tänka Moderns syften i bilder, förnimmelser... vilket skulle leda till att hon känner som Modern känner... och sen skulle hon ju inte behöva oroa sig för hur hon ska röra sig och tala... Det ger sig naturligt... Men hon vill inte ens försöka... hon säger att hon inte vill tänka över huvud taget...

JONAS

Hon kanske är rädd för att upptäcka sina egna tankar...

SOFIA *skämtar*

Ja, det skulle *jag* vara...

MARIA

Man kan se hennes egna syften lysa igenom rollen när hon agerar...

SOFIA

Exakt. Det är ju det som händer, när man inte arbetar med *rollens* syften... Hon är inte medveten om sina egna syften eller också tror hon att ingen kan se dom...

JONAS *road*

Men det kan vi...

MARIA

Det skulle hon också kunna om hon ville... *Alla* människor kan uppfatta syften... det är bara det att vi ibland uppfattar dom på ett omedvetet plan och då kan vi inte sätta ord på dom...

SOFIA

För att nå fram till en föreställning som håller kväll efter kväll måste man hitta supersyftena för rollerna... och även hitta en riktning för hela föreställningen... Det måste vara genomtänkt, annars blir det inte bra helt enkelt, alla detaljer måste hänga ihop... Och man kan ju bara nå dit om *alla* samarbetar...

MARIA *retas*

Har inte alla samarbetat?...

SOFIA

Jomennisst... Jag får sparken för att hon säger att min uppsättning är "kvalitativt dålig"... Hon tänker inte på att hon själv är med och att hon har gjort allt hon kan för att motarbeta mig...

JONAS

Hon sa till mig att jag inte *ger* någonting...

SOFIA

Bry dig inte om det... Hon vill inte ta ansvar för sitt eget skådespeleri... Om *hon* är dålig så är det *ditt* fel...

MARIA

Hon skyller sin egen inkompetens på andra...

SOFIA

Innerst inne tvivlar hon på sig själv som skådespelerska och det är ju inte så konstigt, eftersom hon förlitar sig på slumpen... Om hon ska kunna förbättra sitt skådespeleri, då behöver hon hjälp och jag har faktiskt velat hjälpa henne... Jag har förklarat att det är viktigt att hon är medveten om vad hon tänker när vi repeterar, men också att *poängen* med det hela är att hon ska släppa tankarna fria när hon väl står på scenen...

MARIA

...och låta kroppen tänka själv... Jag brukade ha scenskräck förut, men den har försvunnit. Nu är jag bättre förberedd, det är som att min kropp vet vad den ska göra...

SOFIA

Det är bara när vi känner oss trygga som vi är spontana... Det är det jag har velat att hon ska få uppleva... när det är *lätt* att skådespela... Hon *kämpar* så mycket...

MARIA

...men kommer ingen vart...

JONAS *skämtar*

Jag tycker att det låter praktiskt... att lära sig texten utantill och betona på intressanta sätt... då kan man få texten att betyda precis vad man vill... Och så bestämmer man hur man ska röra sig... sedan är det bara att gå in på scenen och spela lite hur som helst, beroende på dagshumör...

SOFIA *skrattar*

Glöm inte att skylla på publiken om det går dåligt... Det är väl inga skådespelare som gör det, eller hur?...

MARIA

Men vi ändrar också betydelse ibland... om vi tycker att pjäsen har ett budskap som vi inte vill förmedla... Då beslutar vi ju ibland att spela vissa repliker med andra betydelser än dom som författaren har menat...

JONAS

Jo, men vi är medvetna om att *varför* vi gör det... Vi är ansvariga för vilket budskap publiken får med sig hem och dom besluten tar vi tillsammans när vi diskuterar oss fram till vad vi vill berätta med föreställningen... Det sker ju inte slumpmässigt eller beroende av vilket humör Dora eller Filip råkar vara på... Och om vi vill ändra för mycket, då har vi väl valt fel pjäs?...

SOFIA

Problemet har varit att hon sitter på två stolar och jag har gått balansgång där emellan... Som regissör vill jag vara ärlig... och jag behöver *er* ärlighet också... annars kan jag inte göra ett bra jobb... Hon vill se sig själv som en utmärkt skådespelerska av "världsklass" och hon har velat att jag ska berömma henne hela tiden... Det har jag inte gjort... Jag erkänner... Jag *borde* väl ha gjort det, men det skulle inte ha hjälpt henne... Dessutom har jag aldrig varit bra på att "slicka arslen"...

JONAS *road*

"Arslen"?...

SOFIA

Personer i maktposition... Jag blir inte imponerad... Jag är arg för att hon har behandlat mig så illa, men om jag ska vara ärlig så tycker jag bara synd om henne... Hon har ett desperat behov av gränslös framgång...

JONAS

Överdriver du inte litegrann?...

SOFIA *ler*

Gör jag?...

MARIA

Hon har pratat om intervjun hon ska ge för Lokal-TV...

SOFIA

Åh... det visste jag inte...

MARIA

Det är *bara* hon som ska intervjuas...

JONAS

Får inte Filip vara med?...

MARIA

Det får han säkert... om han kommer i koppel...

De skrattar.

SOFIA

Jag ska gå nu... Tack för att ni har tagit er tid med mig...
det var skönt att få prata av sig... Jag mår bättre nu...

MARIA

Vi ses i kväll... Ta hand om dig...

SOFIA

Jadå... det ska jag göra. Hej då.

JONAS

Hej... Vi ses senare!

Sofia går ut (UR). Maria och Jonas är tysta en kort stund:

MARIA

Det här är vansinnigt... att avskeda Sofia så här nära
premiären...

JONAS

Hon var väl uttråkad... och tyckte att det var dags för
lite "dramatik"...

MARIA

Hon är en bättre skådespelerska i verkliga livet än på
scenen... Det är nästan underhållande... ja, när man
inte själv står i skottlinjen... Sofia och jag pratade om
Dora för några dar sedan... Vi trodde att hon höll på
att lugna ner sig...

JONAS

Önsketänkande...

MARIA

Det måste ha varit det... Ja, nu får vi se vem som kommer
i stället för Sofia... Det skulle inte förvåna mig om det blir
den här... hennes vän... jag har glömt vad han heter... Jag
träffade honom när Dora sökte efter en regissör...

JONAS

Du sa att han inte tyckte om pjäsen...

MARIA

Han sa att vi skulle bli utskrattade... att det skulle vara
konstnärligt självmord att sätta upp den här pjäsen...

JONAS

...men varför skulle han då vilja regissera den?...

MARIA

Jag hörde Filip prata om honom... Han och Dora hade träffat honom förra veckan... och varför gjorde dom det?...

JONAS

För att övertala honom?... Du kanske har rätt... Hur är han då?...

MARIA

Överlägsen... Han kom in i rummet som om han var en "frälsare"... Jag tror att Dora ser upp till honom... Dom verkar tycka om samma slags teater...

JONAS

...som innebär att skådespelarna försöker *imponera*... Underbart, det har vi aldrig sett förut...

MARIA

Om vi får hit honom så kommer han säkert att rasera allt vi har byggt upp och börja om från början...

JONAS

...då antar jag att vi ska *improvisera* också...

MARIA

...som Filip alltid tjar om... men har du sett honom när vi gör det... Han vågar inte släppa manuset... Han håller fast i det som om det är en livlina...

JONAS

Jag tycker jag hör dom komma...

MARIA

Ska vi sätta på oss pokeransiktena?...

JONAS

Jag visste inte att du hade ett sånt?...

MARIA

Nu har jag det...

Dora kommer in (UR) med Filip i släptåg. Hon har talat med sin vän, regissören Dan, i telefon och fått veta att han inte vill ställa upp, trots att han hade sagt det tidigare. Hon har då, tillsammans med Filip, snabbt skrivit ned på ett papper vad de vill förändra i föreställningen. Dora är upprörd och stressad:

DORA

Ja, jag antar att ni har hört vad som har hänt... Sofia har hoppat av och satt oss i en svår situation...

MARIA

Ursäkta... Sofia har väl inte hoppat av?...

DORA

Sofia har arbetsvägrat och därmed brutit sitt kontrakt.

MARIA

Arbetsvägrat?!...

DORA

Jag förstår att ni har talat med henne och att hon antagligen påstår något annat, men det jag säger är sant...

MARIA

Jag har känt Sofia ganska länge och hon ljuger inte. Du har avskedat henne.

DORA

Jag tror inte att du ska ifrågasätta vad jag säger... För övrigt är jag inte nöjd med din insats som produktionsassistent...

Maria förstår hotet och säger inget mer.

JONAS

Vem kommer i stället?...

DORA

Jag skulle just komma till det. Jag har gjort allt vad jag kan för att hitta en ny regissör, men det har tyvärr inte gått... Filip föreslog då att *jag* ska ta över och regissera och eftersom vi befinner oss i en krissituation har jag gått med på det.

FILIP

...och jag kommer att assistera.

DORA

Just det... Ja, vi har suttit i cafeterian och som ni förstår har vi haft mycket ont om tid på oss... Om jag talar om vad vi har bestämt så kan ni skriva upp det i era manus:

Dora sätter sig med papperet vid "Sofias bord" och Filip tar en stol och sätter sig i närheten med sitt manus. Jonas och Maria tar fram sina pärmar och pennor. De gör anteckningar som de har blivit tillsagda och avslöjar inte vad de tycker om följande förändringar:

JONAS

Ursäkta... vem ska spela Margret?

DORA (*hänvisning till Jonas*)

Hon är struken. Den scenen är överflödig. Så... är ni klara?... Då kan vi börja: ja, alltså... första scenen är struken, så vi börjar med att jag är på scenen och du kommer in... Vi ska stryka lite text i den scenen... Dom pratar om en massa ovidkommande saker... och sen går du ut och då kommer Filip in...

FILIP

Då kommer jag in, som sagt... och vi har pratat om att förlänga den scenen litegrann, eller hur...

DORA

Ja, just det... Där har Filip tänkt att lägga till lite text... Vi ska improvisera fram det senare... och vad händer sedan?...

Filip bläddrar febrilt i sitt manus tills han hittar rätt sida:

FILIP

...det är Modern och Axel som letar efter testamentet när Gerda knackar på dörren...

DORA (*hänvisning till Maria*)

Javisst, ja... Där hade vi väl tänkt att du aldrig behöver komma in på scenen... utan du kan prata genom nyckelhålet...

Filip läser i sitt manus:

FILIP

...och sen är det vi igen...

DORA (*hänvisning till Maria och Jonas*)

Just det... vad var det vi hade tänkt för den scenen?... Äsch, vi kommer på det senare... Om vi går vidare: ja, då kommer vi till er scen och den är ju väldigt lång, det måste ni själva hålla med om...

FILIP

Vi hade väl tänkt stryka en del av de elaka kommentarerna som ni säger om Dora... eller hur?...

DORA

Ja, ni behöver inte vara oroliga... Det är inte så många strykningar... men vi känner ändå att ni är lite väl negativa... Ja, det var väl den scenen... Ska vi gå vidare...

FILIP (*läser i manuset*)

Då kommer jag in...

DORA

...och här tänkte vi lägga till ett slagsmål...

FILIP

Ni har pratat skit om oss och jag har hört vad ni har sagt och då blir jag arg...

DORA

...och då kommer jag också in...

FILIP

...och så börjar vi slåss, vi mot er...

Filip ställer sig upp och visar sina fäktkunskaper med linjalen:

och jag har uniformen på mig och fäktar... och ni förlorar...

MARIA

Ursäkta... du sa att vi har pratat skit om er... men ni sa ju att dom replikerna skulle strykas?...

Dora och Filip är stilla några sekunder och försöker förstå vad hon menar:

FILIP

Ja, just det... Jo... men det är sant...

DORA

Du *förstår* vad dom har menat.

FILIP

Precis. Jag *förstår* vad ni egentligen menar, fastän ni inte säger det rent ut... Ja... och sedan går du ut och kommer tillbaka in med gröten...

DORA

Gröten, ja... Vad ska vi göra för gröt egentligen?... Jag har tänkt på det här: skulle det inte vara trevligt om det var jul och jag kommer in med risgrynsgröt...

FILIP

...och så sätter vi in en julgran på scenen...

DORA (*hänvisning till Maria och Jonas*)

Nej, det kan vi ju inte göra... Det kommer inte passa in bland *mina* möbler... Vi struntar i julgranen... men vi kan ändå ha julgröten och så kan vi göra jättemycket gröt och bjuda publiken på den... och då kan ni gå runt och servera... och så kan vi ha levande ljus och sjunga julsånger och så... Det tror jag skulle bli mycket uppskattat... eller vad tror du, Filip?...

FILIP

Jag tycker att det är en underbar idé... och så kan du bjuda upp journalisterna på scenen...

DORA

Just det, det är en idé som vi inte har talat om... Vi ska ändra pjäsen till *nutid*... och så ska vi möblera scenen som det ser ut hemma hos mig...

Dora går runt och visar hur hon kommer att möblera (CC - sängen, UL - matbordet och DL - klädhängaren):

Här ska min säng stå... och här tänker jag ställa mitt runda matbord... och matsalsstolarna... och här kommer det stå en klädställning med mina fina galaklänningar... och sen tänkte jag att det här kan bli som en teaterdokumentär om *mig*... Jag tror inte att det har gjorts förut... Man har gjort filmdokumentärer om olika människor, men det här ska alltså bli en teaterdokumentär... och jag hoppas kunna locka *media* med det...

FILIP

...och jag ska också ha några av mina möbler med på scenen...

DORA

Ja, det blir som ett gemensamt rum, fast det egentligen är *mitt* rum...

JONAS

Var ska gungstolen stå?

DORA

Gungstolen?... Jaha... Nej, vi ska inte ha någon gungstol... det räcker med dom andra stolarna... Ja... vi kanske ska gå vidare...

FILIP (*läser i manuset*)

Då kommer scenen med kokboken...

DORA

Den scenen har jag aldrig tyckt om... Jag tycker att den är lite tråkig... Kan vi inte stryka den?... och ta från det att du kommer in?...

FILIP

Javisst... Gärna...

DORA

Här hade vi tänkt mildra Axels aggression mot Modern...
och även lägga till en scen från Axels och Gerdas bröllop
när vi dansar med varandra...

MARIA

Ska jag vara med då?...

DORA

Nej, du behövs inte... Jaa... Hmm... slutet har vi väl inte
kommit på hur vi ska göra än... men jag tror att vi stryker
branden... Har ni några invändningar hittills?

JONAS

Jo, jag tänkte bara att det kanske blir svårt för publiken att
följa med i det som händer?...

DORA (*hänvisning till Maria och Jonas*)

Det är inga problem: det är bara att skriva ned handlingen
i programmet och om det är någon som undrar något så
får dom väl läsa där... Jag tycker att du har en tråkig
attityd... du verkar inte förstå att det här är *nyskapande*
teater... Om du inte vill vara med så är det bara att gå
häriifrån... Jo, det var några saker till: först och främst vill
jag att ni alltid håller er *bakom* mig och Filip på scenen...
Era roller är inte så viktiga, jag håller inte med Sofia... och
sedan har Filip haft en mycket bra idé, som Sofia inte ens
ville prova, men nu kan vi äntligen göra det... Ni ska vara
övertäckta med skynken under hela föreställningen!...

MARIA

Blir det inte lite svårt att servera gröten?...

DORA

Nej då... ni får ha håll för ögonen och armarna...

Dora skrattar:

Det kommer att se så roligt ut... och dessutom får ni
ju med den här idén om spöken, som ni har pratat om...
Ja, det var väl allt. Glöm inte att ta med lakan i morgon
så att vi får se hur det ser ut... Jag kan ta med en sax...

JONAS

Det här är ju ganska många förändringar... Kommer vi
att bli klara i tid?...

DORA

Varför skulle vi inte bli det?...

*Dora tar upp flygbladen och delar ut buntar (om ca. 100 stycken) till de andra.
(Maria och Jonas tar emot dem, men de är inte entusiastiska och Dora märker det):*

Jag måste gå om en halvtimme... Jag tror inte att det är någon idé att vi börjar repetera nu, så jag vill att ni i stället går ut på stan och delar ut dom här... Är det några frågor?... Annars ses vi i morgon bitti klockan nio.

FILIP

Dora, jag måste arbeta i morgon... Du kanske har glömt bort det... Jag är klar vid två-tiden om vi kan ses då?...

DORA

Javisst, ja... Du sa det. Det hade jag glömt...

JONAS

Jag har en tandläkartid klockan tio.

MARIA

...och jag måste börja jobba halv tio i morgon...

DORA

Varför säger ni det nu?!

JONAS

Vi har sagt det till Sofia... Hon har vetat om det...

MARIA

Jag sa till för en vecka sedan...

DORA *varnar*

Jag tycker inte att ni ska svika mig nu...

JONAS

Jag kan ringa och ändra tiden, men det är tredje gången jag gör det...

MARIA

Jag kan inte göra något åt det... Jag är ledsen...

DORA

Vad är ni för *amatörer!*...

FILIP

Jag skulle komma om jag kunde... det vet du, Dora...

DORA är sårad över deras "apatiska" attityder
Det här kommer inte att gå!... jag ser det nu... Det är så
typiskt att ni inte ställer upp när det verkligen gäller!

FILIP

Oroa dig inte, Dora. Det är bara i morgon som jag har svårt
att ställa upp...

Dora tror att allt kommer att bli ett fiasko och är nu på gränsen till att bryta ihop:

DORA (sista meningen till sig själv)

Jag tror inte att ni förstår hur *svårt* det är att vara producent...
Allt ansvar ligger på *mina* axlar... Det här kommer inte att
fungera, och det är *ert* fel!... Ni *engagerar* er inte!... ni
bara sitter där och har en massa bortförklaringar till varför
ni inte kan komma till repetitionerna... Jag har satsat *allt*
på det här... Ni förstår inte vilken press som jag lever under...
Jag är *konstnär* och oerhört *känslig*!... Jag har bjudit in flera
recensenter till premiären... och så ska jag bli intervjuad i *TV*!...
Hur kan ni *göra* så här mot mig!... Åh, nej... nu kan jag se det:
jag är *missförstådd*... jag tror att alla ***h a t a r*** mig !!!...

*Dora börjar gråta... och hon kan inte sluta... Filip kommer fram och tröstar henne,
men det hjälper inte... Hon gråter bara ännu mer... Filip springer in på toaletten
(UL) och hämtar en massa toapapper som han kommer tillbaka med. Maria och
Jonas är paffa och vet inte vad de ska göra. Dora återhämtar sig långsamt tills hon
bara snyftar lite:*

DORA

Kan du ge mig väskan...

Filip hämtar Doras väska:

Tack...

Hon tar fram en liten spegel och bättrar på sin make-up:

FILIP

Hur känns det?...

DORA

Jag mår lite bättre nu...

JONAS

Om du tycker att arbetsbördan är för stor, så känner jag
en regissör som kan ställa upp...

DORA

Det kanske skulle vara bra... Jag orkar inte med allt just nu...

FILIP

Du är bara lite trött... Det går över...

DORA

Jag förstår hur Modern känner sig... Alla hatar henne... Nu fick jag dom känslorna gratis...

FILIP

Jag beundrar dig, Dora... Du *lever* verkligen dina roller...

JONAS

Jag kan ringa och fråga om du vill...

FILIP

Jag tror inte att vi behöver en ny regissör... Du behöver bara vila lite...

DORA

Men det är nog bäst ändå...

JONAS

Kan jag låna din mobil?

DORA (*vill inte låna ut telefonen till Jonas*)

Javisst... Nej, förresten... batteriet är slut.

JONAS

Det gör ingenting. Jag kan gå till cafeterian.

Jonas reser sig och går bort mot dörren (UR):

MARIA

Vänta, Jonas! Jag följer med. Jag måste också ringa ett samtal.

Jonas och Maria går ut (UR). Dora fortsätter att återhämta sig:

FILIP

Jag tycker inte riktigt om det här...

DORA

Vadå?

FILIP

Att dom ska dra in en ny regissör... Vad sa Dan egentligen?...

DORA

Åh... jag är så arg på honom... Han sa att han inte vill förknippas med oss... Han hade ju sagt att han skulle ställa upp om jag bad honom, men nu hade han *ändrat* sig...

FILIP

Kan vi inte övertala honom?

DORA

Du kan försöka om du vill... Jag tänker inte göra det...

FILIP

Dora, jag är glad att du avskedade Sofia... men om dom drar in en ny regissör, då kommer det bara bli någon som arbetar likadant...

DORA

Jag vet det, men jag är så trött just nu... Jag orkar inte bära hela ansvaret själv...

FILIP

Jag vill nog inte vara med då...

DORA

Va?... Du tänker väl inte hoppa av?!...

FILIP

Jag är ledsen, Dora... Jag vet inte hur jag ska säga det här... men jag kan inte ställa upp under dom förutsättningarna...

DORA

Du får inte hoppa av nu! Jag *behöver* dig!

FILIP

Jag är ledsen, Dora...

DORA

Om jag säger nej till deras regissör... Jag säger *nej!*...
Ställer du upp då?...

FILIP

Tja... jag antar att jag *skulle* kunna ändra mig...

DORA

Är det något mer?...

Filip vill hitta något sätt att undvika att dela ut flygbladen:

FILIP

Nja... jag vet inte riktigt...

DORA

Jo... Säg!... Kom igen: säg det!...

FILIP

Äsch... jag tänkte bara... Om vi ska vara ärliga, så har vi väl lite ont om tid på oss... Jag känner att jag inte är klar med rollen...

DORA

Det är inte jag heller...

FILIP

...men Dora... Den här föreställningen måste bli *bra*! Vi kan inte visa upp någon halvmesyr... Allt måste vara perfekt!... Alla dom nya förändringarna är mycket bra... men vi måste ha tid att repetera in det...

DORA

Jag vet att du har rätt... men det blir så mycket vi måste ändra... Vi har bokat in oss på teatern, och det kan bli svårt att få recensenterna att komma en annan dag...

FILIP

Ja, det är ju förstås upp till dig... Du behöver inte lyssna på mig...

DORA

Men det är klart att jag lyssnar..... Filip, jag håller med dig! Vi flyttar fram premiären...

FILIP

Oroa dig inte... Det här kommer bli fantastiskt... och alla kommer att prata om vår föreställning...

DORA

Räcker det med en vecka?...

FILIP

Ska vi inte ta två, bara för säkerhets skull?... Det kan vara lättare att få dit journalisterna om vi säger till i god tid...

DORA

Det har du rätt i... Då säger vi *två* veckor... Då har vi tre veckor på oss... Det känns faktiskt som en lättnad...

FILIP

Visst gör det...

Filip tar upp ett flygblad:

Det är verkligen synd på dom här flygbladen... Nu måste vi göra nya...

DORA

Nej då, det behövs inte... Vi stryker bara över datumen för de två första veckorna... Det tar lite tid, men vi kan fortfarande använda dom...

FILIP

Dom är jättefina...

DORA

Tänk bara att Sofia hade mage att kritisera dom... Hon påstod att Maria och Jonas hade tyckt likadant...

FILIP

Ja, där ser man..... Jo, Dora... jag kom på en sak... Nu när vi ändå ska flytta fram premiären i två veckor... Behöver vi verkligen Maria och Jonas i föreställningen?...

DORA

Vad menar du?... Det är klart att vi behöver dom... Tyvärr, får jag väl säga...

FILIP

...men om du tänker efter... Skulle vi inte kunna klara oss *utan* dom?...

DORA

Margret kan vi stryka, men vi behöver fortfarande några som spelar Fredrik och Gerda...

FILIP

...men det här är *vår* föreställning... och du vet hur lätt dom har för att stjäla uppmärksamheten...

DORA

Det kommer inte ske nu... Dom ska ju stå övertäckta i bakgrunden...

FILIP

Det kan ju lika gärna bli tvärtom... att alla blir intresserade av dom och vill veta vilka som finns under skynkena... och då kommer ingen titta på oss i alla fall...

DORA

Jag är inte orolig för det...

Filip surar:

FILIP

Nähä... Ja, du har väl rätt, antar jag... Det är jag som är *fänig*...

DORA

Nej, du är inte fånig..... När jag tänker efter är det en ganska bra idé... Folk kommer att *förvänta* sig att få se alla rollerna på scenen och så får dom inte det!... Det skulle kunna bli ganska kul, jag kan se det nu...

FILIP

Det är nyskapande... Ingen har gjort det förut...

DORA

Det är sant...

FILIP

Är du orolig för att dom kommer att kräva betalt?...

DORA

Nej då... det kan jag alltid slingra mig ur...

FILIP

Då är det väl inget som hindrar?... Det är ju ändå bara *oss* som publiken kommer för att se...

DORA

Det är ganska frestande... men varför tänkte vi inte på det här från början?...

FILIP

Jag vet inte, men visst är det *bra!*...

DORA

Vi kan spara in pengar om vi avskedar dom... Det är mer än bra: det är *strålande!*... Du har övertygat mig: vi gör det!...

FILIP

Dom kommer säkert att bli arga... Men hur ska du kunna undvika att betala dom?... du har ju redan Sofias lön som du måste betala ut...

DORA

Hon kommer inte att få någonting... Jag gav henne aldrig något papper på att hon blev avskedad, så hon har inget bevis för det... Om hon kräver sina pengar, då kan jag påstå att *hon* har brutit sitt kontrakt... Jag kan till och med kräva *hennes* på pengar...

FILIP *beundrande*

Vad smart! Är det så det går till?...

DORA

Man lär sig en del knep på vägen... Jag har gjort det förut, så jag vet att det fungerar...

FILIP

...men hur går det med Maria och Jonas då?...

DORA

Dom har inga skriftliga kontrakt... Dom har frågat efter det, men jag har haft lite ont om papper på sista tiden...

FILIP *skrattar*

Bra gjort, Dora...

DORA

Jag tror jag vet hur vi ska ta oss ur den här situationen...

FILIP

Utan att betala?... Jag tror att det är dom som kommer...

DORA

Håll tyst bara och se allvarlig ut...

Jonas och Maria kommer in (UR):

JONAS

Han ställer upp!

DORA

Jonas, vänta lite...

JONAS

Jag föreslår att du ringer, så att ni kan bestämma en tid att träffas...

DORA

Jonas... och Maria..... Filip och jag har pratat nu när ni har varit borta och jag har beslutat att lägga ner hela produktionen.

MARIA

Va?... Nu?!...

JONAS

...när vi precis har hittat en ny regissör?!...

DORA

Jag förstår att ni är besvikna... det är jag också... Jag har arbetat så hårt för det här... men jag tror inte att vi kommer att hinna i tid... med alla nya förändringar och så... och jag vill inte presentera något som är ofärdigt...

JONAS

Jag förstår faktiskt inte...

MARIA

Lägga ner?... Det här kommer ganska plötsligt...

DORA

Ja, men det *känns* som att det är bäst så här...

MARIA

Jaha... lägger du ned för alltid?... eller tror du att du kommer att sätta upp pjäsen vid ett senare tillfälle?...

DORA

Det kan jag inte svara på nu... Vem vet vad som händer i framtiden?... Jag kan bara säga att det här känns rätt nu...

MARIA

Vad tycker du, Filip?

FILIP

Ja, jag är ju naturligtvis mycket besviken... men jag stöder Dora i hennes beslut...

MARIA

Jaha... Vad betyder det här när det gäller våra löner?...

DORA

Jag förstod att ni skulle ta upp det ämnet... Tyvärr kan jag inte ge er någonting.

JONAS

Jag vill ha betalt för den tid jag har arbetat för dig!

DORA

Jag är ledsen, men eftersom vi inte kommer att spela, så blir det heller inga inkomster...

MARIA

Jag har ett kontrakt med dig!

DORA

Det är bara ett muntligt avtal...

MARIA

Du sa att jag skulle få ett *skriftligt* kontrakt och sen har du förhalat det hela tiden...

DORA

Maria, jag har inte varit nöjd med dina insatser som min assistent... Jag tycker inte att du är värd några pengar...

JONAS

Kom, Maria... Vi går... Hon är sjuk!

Jonas tar sin väska och kläder. Dora sväljer förolämpningen för att bli av med dem:

MARIA *till Dora*

Det där var lågt...

JONAS *till Maria*

Kom, vi går!...

Jonas tar också upp Marias väska och kläder och går mot dörren (UR):

DORA *till Maria*

Vad väntar du på?

MARIA

Jag tror inte på att du tänker lägga ner föreställningen...

DORA

Du får tro vad du vill...

MARIA

Förstår du inte att folk får reda på vad du håller på med?...

DORA

Håller på med vadå?...

MARIA

Tänk på alla som ställer upp för dig och hur du behandlar dom... Jonas har arbetat i tre veckor och jag har arbetat i *fyra månader!*... För vad?...

Dora vill inte lyssna och vänder sig bort för att söka stöd hos Filip:

...och Sofia, hon fick ingen tid att förbereda sig, men hon ställde upp ändå...

DORA

Jag kan väl inte hjälpa att du föreslog en så dålig regissör!... För övrigt är det hennes fel att jag måste lägga ner föreställningen...

MARIA

Jaså?... Hur då?...

DORA

Det är hennes fel att vi inte blir klara i tid.

MARIA

...men hon har ju inte fått *avsluta* sitt arbete... Hur vet du att vi inte skulle ha blivit klara i tid?...

DORA

Föreställningen hänger inte ihop...

MARIA

Föreställningen hänger ihop mycket bättre än du vill erkänna... Jag har aldrig tidigare sett en producent motarbeta en regissör som du har gjort...

DORA

Jag kunde väl inte bara stå och se på när hon förstörde min föreställning!...

MARIA

...så du erkänner att du avskedade henne?...

DORA

Det har jag inte sagt... men hon är okänslig och jag kan inte arbeta med henne... Jag är glad att hon slutade...

MARIA

Sofia är inte okänslig... Du pratar hela tiden om hur *känslig* du är... men jag har aldrig tidigare mött någon som är så *kall* och *beräknande* som du är...

JONAS *vid dörren (UR)*

Maria!...

MARIA

Du *utnyttjar* andra för dina egna syften!

DORA

Har du pratat nog nu?

MARIA

Ja... jag ska gå!

Maria går till Jonas vid dörren:

Jag är inte rädd för dig... Du är *patetisk*!

Jonas och Maria går ut (UR).

DORA

Det var det fräckaste!...

FILIP

Dom kommer att få reda på att vi sätter upp pjäsen ändå...

DORA

Dom kan inte göra något... Det blir ord mot ord...

FILIP

Jag är så glad att vi är av med dom...

DORA

Dom var dåliga skådespelare, i vilket fall som helst... Jag vill inte ens tänka på dom... Nu ska vi se framåt i stället!...

FILIP

Det här kommer att bli riktigt bra... och vi kommer att ha så *roligt!*...

DORA

...och så kan vi göra precis som vi vill... Vet du vad jag ska ha på mig?... Jag har bestämt mig nu... som final ska jag ha på mig min klänning i guldlamé!...

FILIP

...och jag kan ha min uniform under hela föreställningen!...

DORA

Vi har så mycket arbete framför oss... Kunde vi ses i morgon klockan två?...

FILIP

Jaa...

DORA

Då kan vi inte vara här... Jag måste komma ihåg att avboka... Kan vi repetera hemma hos dig?...

FILIP

Jag ska fråga Karla... men jag är säker på att det går bra... Hon är upptagen på tisdagseftermiddagarna...

DORA

Bra... och jag måste ringa teatern...

Filip tar upp en bunt med flygblad:

FILIP

Vad ska vi göra med dom här?...

DORA

Ja, det är tråkigt... men nu måste vi göra nya...

FILIP

Jag kan tänka mig att göra det... Ja, du kommer ju ha så mycket annat att göra...

DORA

Åh, vad snällt... Tack ska du ha! Vi måste gå igenom pjäsen igen... och göra fler strykningar...

FILIP

Ja, just det...

Filip tar sitt manus och bläddrar i det:

DORA

Vi får göra det i morgon... Vi hinner inte nu...

FILIP

Det blir väl bara våra scener kvar... Tror du att föreställningen blir för kort?...

DORA

Nej då, det är bara bra om det går snabbt... Folk är ändå så trötta på teater... Det är film och TV som gäller...

Filip fortsätter att bläddra och räkna sidor:

och jag måste förbereda mig för intervjun också... Nej, visst ja, dom skulle ha kommit till generalrepetitionen... Jag måste ringa och be dom komma en annan dag... Nej, nu blir jag så nervös... Jag har så mycket att göra... jag vet inte vad jag ska börja med... och så måste jag ringa tidningarna...

Dora tar fram sin mobiltelefon:

Jag tror att jag ska börja med att ringa TV...

Dora letar bland sina anteckningar för att hitta telefonnumret:

FILIP

Vi har faktiskt bara tretton sidor tillsammans... Det kanske blir lite *väl* kort ändå?...

DORA

Vi får prata om det i morgon... Jag har inte tid nu...

Dora har hittat numret och ringer till den lokala TV-stationen:

FILIP *entusiastiskt*

Vi kan *improvisera* och förlänga det... och så kan vi använda kasperdockor som föreställer Fredrik och Gerda...

DORA

Det blir säkert bra... Ja, goddag, jag ringer från Dora Teaterproduktion och vi har en intervju inbokad i nästa vecka... Ja, just det, vi ska spela "Pelikanen" av August Strindberg ...

Den manliga journalisten på TV-stationen meddelar att de på grund av personalbrist inte kommer att hinna besöka teatern och han ber om ursäkt för att de inte har meddelat detta tidigare. (Filip fortsätter att bläddra och planera för föreställningen):

Jaha?... Nej, men det gör ingenting, för vi ska ändå skjuta på premiären... Vi kanske kan boka in en ny tid?... om två veckor?... Nej, jag menar om tre veckor...

Han säger att det inte kommer att gå, därför att den journalist som skulle göra intervjun väntar barn och blev "mamma-ledig" redan i förra veckan, tidigare än väntat. (Filip tittar upp från manuset och lyssnar när han förstår att det är problem):

...men det måste väl finnas någon annan som kan intervjua mig?... Kan inte du göra det?... men jag kommer gärna till studion i stället..... men om jag intervjuar mig själv och skickar en videoinspelning då?... Varför inte det?... Jag tror inte att ni kan göra så här... Ni sa att jag skulle få vara med!!...

Han säger att dom alltid är glada att få tips på vad som händer och att han ser fram emot att Dora återkommer nästa gång hon har en produktion på gång:

Glada att få tips!... Tror ni att det här är någon slags amatörteater!!... Ni ska vara glada att jag har gått med på att ge en intervju! Jag ställer inte upp på vad som helst!...

Journalisten säger att han är mycket ledsen, men att han inte kan göra något mer åt saken. Han vill avsluta samtalet med Dora:

Du är ledsen!... Visst... Det tror jag på... Det här är så typiskt... Du, jag skiter i att ni ska gå i sändning snart!... Jag tycker att du ska kompensera mig för det här... Nej, jag vill inte sitta i publiken... Jag vill bli intervjuad, som det var sagt från början... Du tror att du kan behandla mig hur som helst, men du har inte hört det sista från mig, det kan du vara säker på!!...

Dora stänger av telefonen. Hon är arg men samtidigt ledsen och tårarna är inte långt borta. Filip vill trösta henne:

Åh, jag blir så arg!...

FILIP

Vad sa dom?...

DORA

Den där *djävla* journalisten som skulle intervjua mig är "mamma-ledig"?!... och så påstod han att det inte finns någon annan som kan intervjua mig... Han skyllde på "personalbrist"... Jävla skitsnack!... och dom har vetat om det här sen *förra veckan* utan att säga något till mig!...

FILIP

Dora, det är *deras* förlust!... Dom vet inte vad dom missar...

Dora snyftar lite och Filip kramar om henne:

Jag tror på dig... Jag har alltid tyckt att du är *fenomenal!*...

DORA

Det verkar bara vara du som inser det...

FILIP

Nej då, du kommer att få ditt genombrott... Vänta bara... Med den här produktionen kommer vi att slå världen med häpnad!... Vi kommer att slå igenom båda två... och då kommer dom att *krypa* framför våra fötter... och *be* om intervjuer...

DORA *ler*

...och jag ska göra "hemma-hos"-reportage...

FILIP

...och jag får äntligen arbeta på dom stora teatrarna...

DORA

...och jag ska tjäna *massor* av pengar... och köpa en herrgård... Du, det är nog bäst att jag ringer till teatern direkt, så att vi vet säkert vilka datum det blir...

Dora letar efter telefonnumret, hittar det och ringer. (Filip är kvar i sina drömmar ett tag till):

Ja, hallå... Jag ringer från Dora Teaterproduktion och vi skulle behöva flytta fram våra tider... På grund av sjukdom i ensemblen kommer vi inte att kunna spela dom två första veckorna...

Dora blir upplyst om att hon måste betala ändå, eftersom hon avbokat för sent:

(fortsättning:) DORA

Jaha?... Hmm... men det har ni inte sagt förut... Ni måste ju upplysa om sånt... Vi står här med två sjuka skådespelare och det finns *ingen* chans att vi ska hinna bli klara i tid... Dessutom har regissören hoppat av!...

Den kvinnliga assistenten på teatern ger sig inte:

Ni är inte kloka! Det kan ni ju inte göra!

Assistenten fortsätter att förklara. (Filip börjar att bli orolig för att Dora ska få ett nytt utbrott och eventuellt skylla på honom den här gången. Han känner sig skyldig till att de befinner sig i den här nya situationen. Utan att dra till sig Doras uppmärksamhet, går han till sin väska och börjar att klä på sig ytterkläderna bakom Doras rygg):

Ni är bara ute efter pengar!... Jag kommer att överklaga det här... Nej, nu lyssnar du på mig! Jag vill tala med teaterchefen!... Det här är *viktigt*... Jag tror inte att du vet vem du talar med... Du får väl gå och hämta honom!...

Dora väntar i telefonen. Filip har gått till dörren (UR):

FILIP

Jag måste tyvärr gå nu, Dora... Jag är sen till ett möte, jag hade helt glömt bort det... Men vi ses i morgon...

DORA

Va?... Ska du gå nu?... Vet du, dom är inte kloka!... Dom säger att jag måste betala i alla fall...

FILIP

Dora, jag måste tyvärr rusa...

DORA

Nej, vänta Filip!...

FILIP

Jag ringer dig!...

Filip slinker snabbt ut genom dörren (UR).

DORA

Ja, hallå?... Återkomma klockan tre!... Det var det fräckaste!...

Dora stänger av telefonen:

Filip!... Vänta!..... Faan också... Varför hade han så bråttom?...

Hon sitter stilla en stund. Det börjar att gå upp för henne vilken situation hon befinner sig i (med ytterligare en av sina teaterproduktioner som hotar att bli ett fiasko och en ekonomisk katastrof). Ju mer hon tänker på detta, desto mer övertygad blir hon om att hennes eget agerande som producent inte på något sätt har orsakat denna situation:

Jag tror att alla är ute efter mig idag...

Dora hetsar upp sig, sakta men säkert:

Man kan inte lita på människor... Varför är jag alltid omgiven av idioter?!..... Den där förbannade Sofia... allt är hennes fel!... *Djävla subba!*... jag ska stämma henne... jag ska **f a a n** sätta dit henne !!!...

Hon blir argare och argare tills hon får ett utbrott där hon skriker rätt ut och sparkar på saker. Under utbrottet förlorar hon sig i ilskan och är inte helt medveten om vad hon gör. Det slutar med att hon sjunker ihop och gråter som ett litet barn:

Det är ingen som tycker om mig...

Dora vet att hon måste gå snart, för att komma i tid till sitt arbete där hon byter om till sin fängelsevakts-uniform. (Inför Maria, Jonas och Sofia har hon sagt att hon arbetar som konsult i personalfrågor för ett antal stora företag.) Hon reser sig sakta och går ut (UL) på toaletten. Vi hör att hon kräks och efteråt spolar hon i toaletten.

(Ljuset tonar ned.)

slut